

УДК 343.451

Дмитро Юрійович КОНДРАТОВ,
кандидат юридичних наук, доцент
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків, Україна)

ДОСВІД ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ЩОДО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРАВА НА ТАЄМНИЦЮ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ

Проаналізовано чинні кримінально-правові приписи кримінального законодавства Франції, Німеччини, Швейцарії, Швеції та Іспанії щодо питання забезпечення охорони права на таємницю кореспонденції. На підставі цього дослідження встановлено, що кримінальне законодавство багатьох зарубіжних держав охороняє таємницю кореспонденції на належному рівні.

Ключові слова: таємниця, кореспонденція, листування, кримінально-правова охорона, кримінальне законодавство зарубіжних держав.

Постановка проблеми. Прагнення нашої держави до демократичних перетворень і досягнення світових стандартів у всіх сферах діяльності зумовлює необхідність розгляду проблеми кримінально-правової охорони права на таємницю кореспонденції з урахуванням досвіду законодавства інших держав.

Метою статті є аналіз кримінального законодавства Франції, Німеччини, Швейцарії, Швеції та Іспанії щодо забезпечення охорони таємниці кореспонденції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною базою дослідження зазначеного питання стали праці П. П. Андрушка, М. І. Бажанова, П. С. Берзіна, Ю. І. Дем'яненко, Є. Ю. Захарова, І. О. Зінченко, С. Я. Лихової, В. В. Назарова, З. А. Тростюк, Н. В. Устименко, М. І. Хавронюка та низки інших учених.

Виклад основного матеріалу. Загальновизнаним вважається те, що країни романо-германської правової системи мають більш впорядковане кримінальне законодавство, оскільки його кодифіковано. Це значною мірою сприяє відповідності континентального законодавства Європейському

стандарту з прав людини. У правовій науці батьківщиною континентальної правової сім'ї визнають Францію – країну «писаного права», де закон у широкому розумінні слова є провідним джерелом кримінального права [1, с. 252].

Франція є країною, де після Великої Французької революції 1789 р. з'явився перший буржуазний Кримінальний кодекс 1791 р., який пізніше був замінений Кримінальним кодексом Наполеона 1810 р., що діяв більше 180 років. З 1 березня 1994 р. у Франції набрав чинності новий КК, ухвалений у 1992 р., який має досить складну структуру. Нумерація статей у ньому не є наскрізною, вони позначаються як «art. 226-15», при цьому перша цифра відповідає номеру книги, друга – номеру розділу, третя – номеру глави, а наступні цифри відповідають порядковому номеру статті в цьому розділі.

Книга 2 «Про злочини та провини проти людини» КК Франції містить Розділ II «Про посягання на людську особу». Цей розділ, як видно з його назви, охороняє людську особу в цілому, проте Відділ I Глави VI присвячено безпосередньо охороні приватного життя, він так і називається «Про посягання на приватне життя». Спеціальними нормами, спрямованими на охорону приватного життя особи, є статті 226-1, 226-2 і 226-3. Зокрема, ст. 226-1 свідчить: «Караються умисні дії, спрямовані на порушення інтимності приватного життя іншої особи у будь-який спосіб: п. 1 шляхом перехоплення, запису або передання без згоди автора слів, вимовлених у приватному порядку або конфіденційно; п. 2 шляхом фіксації, запису або передання зображення якоїсь особи, що перебуває в приватному місці, без її згоди» [2, с. 245].

Як видно з поданого тексту, вказана стаття охороняє безпосередньо таємницю висловлювань і таємницю зображення, однак, окрім загальної норми про недоторканність приватного життя, КК Франції у Відділі IV Глави VI передбачає кримінальну відповідальність за посягання на таємницю. Так, § 1 має назву «Про посягання на професійну таємницю», а § 2 – «Про посягання на таємницю повідомлень». Для нас найбільш цікавою є ст. 226-15, в якій зазначається: «Умисне розкриття, знищення, затримання чи викрадення кореспонденції, яка прибула або ще не прибула за призначенням та адресується третім особам, або ознайомлення з її змістом шляхом обману караються одним роком тюремного ув'язнення та штрафом у розмірі 300 000 франків. Такими ж покараннями карається перехоплення, викрадення, використання або розголошення повідомлень, відправлених, переданих або отриманих за допомогою засобів телекомунікації чи встановлення технічних пристроїв, призначених для здійснення таких перехоплень» [2, с. 252–253].

Виходячи зі змісту цієї норми, можна зробити висновок, що законодавець Франції передбачає відповідальність за готування або замах на вчинення цього злочину в межах однієї статті, причому покарання за ці альтернативні діяння є однаковими. Так, лише розкриття, знищення чи

затримання кореспонденції або встановлення технічних пристроїв, призначених для здійснення перехоплень такої кореспонденції, прирівнюються за ступенем тяжкості до безпосереднього ознайомлення з її змістом. Крім того, подальше використання або розголошення повідомлень визнаються кримінально караними на рівні з ознайомленням, хоча, на наш погляд, учинення таких діянь повинно тягти більш сувору відповідальність. Ще однією особливістю КК Франції є те, що за вчинення злочинів проти приватного життя кримінальну відповідальність можуть нести як фізичні, так і юридичні особи.

Наступним яскравим представником держав із континентальною системою права є Федеративна Республіка Німеччина. Як і у більшості держав світу право на таємницю кореспонденції у ФРН має конституційну основу. Так, частина 1 ст. 10 Основного Закону цієї країни наголошує на тому, що «таємниця листування, а рівно таємниця поштового та телефонного зв'язку непорушна» [3, с. 84].

Відповідальність за порушення основних (конституційних) прав, зокрема й права на таємницю листування, закріплено у КК ФРН, у підґрунтя якого було покладено Кримінальне уложення Німецької імперії 1871 р. (з подальшими змінами). Треба зазначити, що, на відміну від КК України, Особлива частина Кримінального кодексу ФРН не містить самостійного розділу про злочини проти особистих прав і свобод людини та громадянина, їх закріплено в різних розділах КК. Проте більш чітко, із систематичної точки зору, сконструйовано німецьким законодавцем Розділ 15 КК ФРН «Злочинні діяння, що порушують недоторканність і таємницю приватного життя» [4 с. 19]. Цей розділ містить шість складів злочинів, серед яких найбільший інтерес для нашого дослідження становлять § 202 «Порушення таємниці листування» і § 206 «Порушення таємниці поштового та телекомунікаційного зв'язку». Відповідно до абз. 1 § 202 КК ФРН той, «хто незаконно: 1) розкриває запечатаний лист або інший закритий документ, не призначений для його відомо, або 2) знайомиться зі змістом такого документа без його розкриття, використовуючи технічні засоби, карається позбавленням волі на строк до одного року або грошовим штрафом, якщо діяння не карається на підставі § 206» [5, с. 123].

На наш погляд, слід зупинитися на характеристиці деяких ознак цього злочинного діяння. По-перше, доктрина німецького кримінального права під листом розуміє будь-яке письмове повідомлення однієї особи іншій, незалежно від способу його передання й наявності підпису відправника. По-друге, під документом розуміється будь-яке вираження людських думок за допомогою шрифтових знаків. Крім того, ці два предмети злочинного діяння обов'язково повинні бути «закритими». У доктрині німецького кримінального права під цією ознакою розуміється будь-який спосіб, що утрудняє доступ сторонньої особи до інформації, яка міститься в цьому листі або документі [6, с. 338].

Далі слід зазначити, що така ознака цього складу, як розкриття, трапляється не лише тоді, коли винна особа повністю розриває конверт, але

й тоді, коли вона розкриває конверт настільки, що стає можливим ознайомлення з його змістом. Під використанням технічних засобів треба розуміти застосування спеціальних пристосувань, призначених для ознайомлення зі змістом листа або документа без його розкриття. У зв'язку з цим цілком обґрунтованим уявляється те, що німецькі правознавці та судова практика не вбачають цієї ознаки, наприклад, у простому просвічуванні закритого тексту.

Абзац 2 § 202 КК ФРН встановлює кримінальну відповідальність за незаконне ознайомлення сторонньої особи зі змістом документа, який не призначений для його відома й особливо охороняється в спеціальному сховищі від можливого ознайомлення з інформацією, що міститься в ньому, шляхом розкриття вказаного сховища [5, с. 123].

Необхідно зауважити, що поняття сховища трактується судовою практикою досить широко. До нього відносять будь-яке закрите приміщення або ємність будь-яких розмірів, що служить для безпечного зберігання речей і є недоступним для сторонніх осіб (наприклад, сейф, багажне відділення в автомобілі, контейнер для перевезення товарів у вантажному автомобілі). Тому об'єктивна сторона цього злочинного діяння полягає у відкритті такого сховища й подальшому фактичному ознайомленні зі змістом письмового документа [6, с. 338].

Із суб'єктивної сторони діяння, передбачене пунктом 1 абз. 1, характеризується визначенням (конкретизованим) умислом; під час вчинення діяння, передбаченого п. 2 абз. 1, особа повинна усвідомлювати, що вона для досягнення своєї мети використовує спеціальні технічні засоби, тобто мета є обов'язковою ознакою цього складу злочинного діяння. Що ж стосується діяння, передбаченого другим абзацом, то його суб'єктивна сторона характеризується усвідомленням того факту, що ознайомитись із цим письмовим документом можна лише після розкриття сховища, спеціально пристосованого для його зберігання.

Не менш цікавим уявляється абзац 3 § 202 КК ФРН. Він дає визначення предмета названого злочину. Так, до документа за змістом абз. 1 та 2 прирівнюються також і різні зображення [5, с. 123].

Зазначимо, що новацією КК ФРН є § 206, що встановлює кримінальну відповідальність за порушення таємниці поштового й телекомунікаційного зв'язку. Ця норма була введена в КК ФРН Супровідним законом до Закону про телекомунікації від 17 грудня 1997 року [7, с. 239].

Поняття поштової та телекомунікаційної таємниці сформульовано в абзаці 5 названого параграфу. Відповідно до цієї норми під поштовою таємницею розуміються детальні відомості про поштовий обіг певної особи, а також зміст її поштових відправлень. Телекомунікаційна таємниця трактується досить широко: і як зміст уже встановленого телекомунікаційного зв'язку та його детальний опис, зокрема інформація про те, бере участь чи ні конкретна особа в цьому телекомунікаційному процесі, і як відомості щодо невстановленого телекомунікаційного зв'язку, якщо робилися спроби його встановити [5, с. 126].

Далі зауважимо, що § 206 КК ФРН передбачає декілька складів злочинних діянь, пов'язаних із порушенням таємниці цього виду.

Так, в абзаці 1 § 206 міститься описова диспозиція: «Той, хто неправомірно передає іншій особі відомості про факти, що становлять таємницю поштового та телекомунікаційного зв'язку і які стали відомими йому як власнику або службовцю підприємства, що професійно здійснює поштову або телекомунікаційну діяльність, карається позбавленням волі на строк до 5 років або грошовим штрафом» [5, с. 125–126].

На відміну від цього злочинного діяння, злочин, передбачений абзацом 2 цієї норми, характеризується іншою об'єктивною стороною, що складається з низки альтернативних дій: 1) суб'єкт злочинного діяння неправомірно розкриває послання, довірене для передачі підприємству, яке здійснює поштову або телекомунікаційну діяльність та є закритим; або особа, не розкриває послання, однак, використовуючи спеціальні технічні засоби, знайомиться з його змістом; 2) особа приховує послання, яке треба передати; 3) допускає вчинення вказаних вище дій чи сприяє їх учиненню.

Суб'єктом цього злочинного діяння можуть бути власник або службовець підприємства, що професійно здійснює поштову чи телекомунікаційну діяльність (абз. 1 і 2), або особа, яка хоч і не є власником або службовцем такого підприємства, але здійснює відповідну діяльність на підставі спеціального доручення чи повноваження, переданого їй від імені або за дорученням такого підприємства, або така особа, що здійснює діяльність із технічного оснащення цього підприємства чи займається таким видом діяльності (абз. 3).

Як видно із вищесказаного, німецьке кримінальне законодавство самостійно достатньою мірою охороняє таємницю кореспонденції.

У Швейцарії 18 квітня 1999 року на всенародному референдумі була ухвалена нова Федеральна Конституція Швейцарської Конфедерації, яка набрала чинності з 1 січня 2000 р. Цей Основний Закон значно розширив колишні гарантії приватності. Так, стаття 13 Конституції Швейцарії тепер проголошує: «Усі особи мають право на повагу до їхнього приватного та сімейного життя, житла, таємниці поштових і телекомунікаційних повідомлень. Усі особи мають право на захист від зловживань їх персональними даними». На цей час в Швейцарії діє Кримінальний кодекс 1937 р. з подальшими змінами. Текст цього джерела швейцарського права також містить норми, що охороняють таємницю кореспонденції.

Так, у Книзі II КК Швейцарії є Розділ III, присвячений злочинним діянням проти честі та в галузі таємної й приватної сфери. ст. 179 цього розділу присвячена безпосередньо порушенню таємниці листування і свідчить: «Хто, не будучи правомочним на це, розкриває запечатане послання або відправлення для того, щоб ознайомитися з їх змістом, хто поширює або використовує факти, які стали йому відомі в результаті розкриття не призначеного йому послання або відправлення, карається за скаргою арештом або штрафом» [8, с. 199–200].

Виходячи із змісту цієї норми можна зробити висновок, що

кримінальне законодавство Швейцарії передбачає відповідальність лише за порушення таємниці листування як за самостійний злочин, причому подібно до законодавства Франції, подальше використання або розголошення повідомлень визнаються кримінально караними на рівні з розкриттям послання або відправленням чи ознайомленням з їх змістом, хоча, на наш погляд, вчинення таких діянь повинно тягти більш сувору відповідальність.

Що ж стосується кримінально-правової охорони таємниці телефонних розмов, зазначимо, що безпосередньо про таке порушення у КК Швейцарії не згадується, проте, згідно зі статтею 179bis, яка має назву «Підслуховування і запис чужих розмов», воно карається за скаргою тюремним ув'язненням або штрафом (це формулюється як той, «хто за допомогою пристрою прослуховує або записує на магнітофон чужу неофіційну розмову без згоди осіб, що беруть участь у цій розмові»), а за статтею 179ter «Незаконний запис розмов» – покарання у вигляді тюремного ув'язнення на строк до одного року або штрафу несе той, «хто, будучи учасником неофіційної розмови, без згоди інших осіб, що беруть участь у цій розмові, записує її на магнітофон». Крім того, такого ж покарання зазнає той, хто зберігає, використовує, робить доступним третій особі або інформує третю особу про зміст вищезазначеного запису (абзаци 2 і 3 ст. 179bis та абз. 2 ст. 179ter КК Швейцарії) [8, с. 200–201].

Проаналізувавши зазначені статті кримінального законодавства Швейцарії, можна зробити висновок про те, що відповідальність за порушення таємниці телефонних розмов за цими нормами не виключається. Разом із тим зауважимо, що, на відміну від КК України, відповідальність за порушення таємниці листування й таємниці телефонних розмов у Швейцарії передбачено у різних кримінально-правових нормах.

У Швеції згідно з пунктом 6 гл. 2 Конституції всі шведські громадяни є захищеними від таких дій публічної влади: від насильницького фізичного впливу, особистого огляду, огляду домоволодіння, квартир та інших таких втручань, а також від перехоплення розмов, нагляду за телефонними розмовами та будь-якими іншими конфіденційними повідомленнями [9, с. 47].

Що ж стосується кримінального законодавства Швеції, зазначимо, що у 1864 р. був ухвалений перший повністю систематизований КК, а з 1 січня 1965 р. його замінив новий, нині чинний. Характеризуючи основні риси цього КК, варто звернути увагу на його оригінальність, послідовність і всебічність захисту й охорони прав і свобод людини. Що ж стосується права, яке розглядається у нашому дослідженні, зауважимо, що у главі 4 «Про злочини проти свободи і суспільного спокою» в ст. 8 передбачено відповідальність за порушення поштової й телекомунікаційної таємниці: «Особа, яка незаконно одержує доступ до зв'язку, що здійснюється чи передається поштовою або телекомунікаційною фірмою у формі поштової пересилки або телекомунікацій, повинна бути засуджена за порушення поштової і телекомунікаційної таємниці до штрафу або до тюремного

ув'язнення на строк не більше двох років» [10, с. 45–46].

Виходячи з цього, треба зауважити, що, на відміну від ст. 163 КК України, за кримінальним законодавством Швеції не є обов'язковим безпосереднє ознайомлення зі змістом кореспонденції, оскільки лише одержання доступу до зазначеної кореспонденції вже визнається закінченим злочином.

Далі звернемо увагу на те, що згідно зі статтею 9 до такого ж покарання повинна бути засуджена особа за порушення приватної таємниці, якщо вона «у випадках, не передбачених у статті 8, незаконно розкриває лист або телеграму, чи іншим чином одержує доступ до чого-небудь, що тримається під печаткою або замком, чи іншим чином укрито». Слід також зазначити, що прослуховування за допомогою «жучків» у Швеції не дозволяється, оскільки немає закону, що дозволяє їх використовувати. Це стосується не лише громадськості, але й поліції, включно з розвідкою та Поліцією безпеки. Так, згідно зі статтею 9а гл. 4 Кримінального кодексу використання таких пристроїв вважається злочинним. Цікавим є той факт, що готування такого заходу, наприклад, шляхом розміщення десь технічних засобів із метою порушити телекомунікаційну таємницю, також є злочином (стаття 9b КК Швеції) [10, с. 46–47].

Ураховуючи сказане, ми можемо зробити висновок про те, що кримінальне законодавство Швеції окремо передбачає відповідальність навіть за готування до порушення телекомунікаційної таємниці, хоча міра та види покарань за розглянуті злочини є абсолютно однаковими.

Конституція Королівства Іспанії також визнає право на таємницю комунікацій, зокрема частина 3 ст. 18 проголошує: «Гарантується таємниця комунікацій, зокрема, поштових, телеграфних і телефонних повідомлень, крім випадків, передбачених судовим рішенням». У Книзі II КК Іспанії, ухваленого у 1995 році, міститься цілий Розділ X, який має назву «Злочини проти недоторканності приватного життя, права на особисте зображення та недоторканність житла». Найбільший інтерес для нашого дослідження становить стаття 197 цього розділу, розміщена у Главі 1 «Розкриття і розповсюдження таємних відомостей». Зазначена стаття встановлює кримінальну відповідальність за заволодіння з метою розкриття таємних відомостей або порушення недоторканності приватного життя іншої особи без її відома, паперами, листами, повідомленнями електронної пошти або іншими документами, а також за перехоплення телефонних розмов і за використання різних технічних засобів для прослуховування, передання, запису або відтворення звуку чи зображення або інших засобів зв'язку [11, с. 293].

Треба зазначити, що за вчинення вказаних діянь, на відміну від ст. 163 КК України, законодавець Іспанії передбачив достатньо суворі покарання у вигляді позбавлення волі строком від одного до чотирьох років та штрафом у розмірі від дванадцяти до двадцяти чотирьох місячних заробітних плат.

Крім того, частина 2 ст. 197 КК Іспанії встановлює таке ж само покарання стосовно того, «хто, не маючи на те повноважень, заволодіває,

використовує або перетворює на шкоду іншій особі таємні відомості особистого або сімейного характеру, які перебували в інформаційних, електронних чи телевізійних картотеках або в інших видах приватних і суспільних архівів чи реєстрів. Таке покарання також призначається й тому, хто, не маючи на те повноважень, погодився на здійснення таких дій, і хто спотворив або використав їх на шкоду». А у частині 3 ст. 197 встановлено підвищену відповідальність осіб, які «поширюють або видають третій особі отримані відомості» [12, с. 156].

Необхідно звернути увагу на те, що за кримінальним законодавством Іспанії, зокрема відповідно до частини 4 ст. 197, істотно також підвищується покарання в тому випадку, якщо «діяння, передбачені частинами 1 і 2 цієї статті, були вчинені особами, які управляють чи відповідають за інформаційні, електронні або телевізійні картотеки, архіви або реєстри». Ще більш суворе покарання передбачається у частині 5 зазначеної статті, «якщо внаслідок діянь, передбачених попередніми частинами, були розкриті відомості особистого характеру, що виявляють ідеологію, релігію, вірування, стан здоров'я, походження або сексуальне життя особи», а у ч. 6 встановлено найсуворіше покарання, «якщо ці діяння були вчинені з метою одержання вигоди» [12, с. 157].

Далі, в статті 198 КК Іспанії встановлюється відповідальність службової особи, «яка вийшла за дозволені межі та використала своє положення для вчинення якого-небудь діяння, передбаченого попередньою статтею». Таке положення КК Іспанії нагадує схожий склад із кваліфікуючими ознаками, передбачений частиною 2 ст. 163 КК України, де йдеться про підвищення покарання за вчинення цього злочину службовою особою. Проте за законодавством Іспанії покарання за вчинення таких діянь призначається по верхній межі. У цілому ж уся регламентація відповідальності за порушення таємниці кореспонденції в КК Іспанії, на наш погляд, заслуговує позитивної оцінки.

Висновки. Отже, кримінальне законодавство багатьох інших зарубіжних держав також охороняє таємницю кореспонденції, однак в одній науковій публікації неможливо провести їх детальний аналіз, тому маємо сподівання на продовження наукових досліджень у цій сфері.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть / под ред. И. Д. Козочкина. М.: Институт международного права и экономики им. А. С. Грибоедова, 2001. 576 с.
2. Уголовный кодекс Франции / науч. ред. Л. В. Головки, Н. Е. Крыловой ; пер. с фр. и предисл. Н. Е. Крыловой. СПб. : Юридический центр Пресс, 2002. 650 с.
3. Конституції зарубіжних країн : навч. посіб. / за заг. ред. В. О. Серьогіна. Харків : ФІНН, 2009. 664 с.
4. Серебренникова А. В. Уголовно-правовая защита основных прав и свобод человека и гражданина по законодательству ФРГ. М. : Макс Пресс, 2002. 54 с.

5. Уголовный кодекс ФРГ / пер. с нем. и предисл. А. В. Серебренникова. – М. : Зерцало-М, 2001. 208 с.
6. Уголовное право зарубежных государств. Особенная часть : учеб. пособие / под ред. И. Д. Козочкина. М. : Камерон, 2004. 528 с.
7. Конституции зарубежных стран / сост. Дубровин В. Н. М. : ООО Юрлитинформ, 2003. 448 с.
8. Уголовный кодекс Швейцарии / пер. с нем. и предисл. А. В. Серебренникова. СПб. : Юридический центр Пресс, 2002. 350 с.
9. Прослушивание телефонов в международном праве и законодательстве одиннадцати европейских стран/сост. Е. Е. Захаров, науч. так. Ю. М. Грошевой. Харьков : Фолио, 1999. 152 с.
10. Уголовный кодекс Швеции / пер. С. С. Беляева. СПб. : Юридический центр Пресс, 2001. 320 с.
11. Курс уголовного права. Том 3. Особенная часть/под так. Г. Н. Борзенкова, В. С. Комиссарова. М. : Зерцало-М, 2002. 470 с.
12. Уголовный кодекс Испании/ пер. В. П. Зырянова. М. : Зерцало-М, 1998. 218 с.

Стаття надійшла до редакції 23.09.2019

Дмитрий Юрьевич КОНДРАТОВ,

кандидат юридических наук, доцент,

(Харьковский национальный университет внутренних дел, Харьков)

ОПЫТ НЕКОТОРЫХ ЕВРОПЕЙСКИХ СТРАН ПО УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ ОХРАНЕ ПРАВА НА ТАЙНУ КОРРЕСПОНДЕНЦИИ

Проанализированы действующие уголовно-правовые предписания уголовного законодательства Франции, Германии, Швейцарии, Швеции и Испании по вопросу обеспечения охраны права на тайну корреспонденции. На основании исследования установлено, что уголовное законодательство многих зарубежных государств охраняет тайну корреспонденции на должном уровне.

Ключевые слова: тайна, корреспонденция, переписка, уголовно-правовая охрана, уголовное законодательство зарубежных государств.

Dmytro Yu. KONDRATOV

Ph.D. in Law, Associate Professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv)

EXPERIENCE OF SOME EUROPEAN COUNTRIES ON CRIMINAL LAW PROTECTION OF THE CORRESPONDENCE SECRET

The article analyzes criminal law of France, Germany, Switzerland, Sweden and Spain on the basis of the analysis of the existing criminal law regulations on the issue of securing the right to secrecy of correspondence. Based on the research, it is established that the criminal law of many foreign countries keeps the correspondence confidential at the proper level.

Key words: secrecy, correspondence, criminal defense, criminal law of foreign countries.